

Om arbetet med Green Mass

Peter Schuback

Att skriva om hur man arbetar med sitt skapande kan ofta vara problematiskt. När jag hör andra skapande konstnärer, främst tonsättare, tala om "*mitt verk, min konst*" eller vad de nu kan mena med "min och mitt" blir jag skrämdd. Likaså blir jag tveksam om tonsättare och andra skapande som framhäver svårigheten med sitt arbete. För mig är skapande eller görande inte svårt utan är mer ett deltagande i ett flöde av att med ett starkt anspråk lyssna, spela, skriva, måla, läsa m.m.. Det historiska eller den tidsdimension, där i vår samtid alla tider sammanfaller, är för mig viktig och avgörande för en framtidsyn.

Mitt intresse för von Bingen har egentligen inte varit större än allmänt men när jag hörde en radioanmälare absurd säga: "att nu ska vi höra ett verk som inte är instrumentalt av Bingen" föddes tanken på att arbeta just med frågan om rösten och det instrumentala. Bingen skrev ju bara sångstämmor. Ändra upphovet, förskjuta lyssnandet och skapa ett nytt perspektiv har alltid varit en drivkraft i mig. Det är också vad jag tidigare gjort med omskrivningar av kända orkesterverk till verk för solocello såsom Beethovens 9:e symfoni, Ravells La Valse, Strauss Till Eulenspiegel m.fl. När Michael Marder som jag träffade i Paris kom med förslaget att göra denna bok och med musik om Bingen fick tanken en fast grund och började förverkliga sig i verket.

Att arbeta eller skapa genom Bingen utmanar många anspråk på frihet. En av de första punkterna för att komma åt eller tolka innehållet i hennes musik var omöjligheten av att återskapa efter 800 år något som vi kan kalla korrekt autentisk eller stilistisk praktik i hennes musik. Tiden mellan originalet och utförandet i samtid blir avgörande tolkande av alla krav för trovärdig läsning.

Hildegard von Bingen var inte en tonsättare i dagens mening där vi ger handlingen en yrkesverksamhet vilket knappast kan sträcka sig längre bak i tiden än till Haydns. Bingen var humanist och utforskare av vetenskap om växter, stenar etc. vilken söktes genom en Gudsharmoni. Kanske kan man jämföra hennes arbetsätt med da Vincis. Hennes textbaserade melodier har egentligen ingen utmärkande profil för oss idag.

För mig blev det viktigt att behålla Bingens röst som en förlängning av tiden eftersom tiden alltid är en förlängning i sig själv. Real time är just den tid som inte finns. Rösten som instrument blev också viktig att ha i åtanke även om jag i största möjliga mån undviker att använda den mänskliga rösten men ändå tagit konsekvensen att omvandla den till våra nutida instrumentala och elektroniska källor. Idag är rösten kanske lika mycket representerad i våra skapade instrument som i den mänskliga rösten. Jag lät ändå Bingens melodier ingå i musiken, med tydlighet både gömda och ohörbara. På inget sätt har jag velat eller kunnat tolka Bingens musik annat än genom en förändring.

I arbetet med verket har jag följt Marders texter om var sats. Om hur vi påverkat varandra är svårt att säga då jag suttit i Stockholm och Michael Marder i Lissabon. Partitursidorna som finns avbildade i boken har inte varit underlag till verken utan mer varit en sorts minnesanteckning och ofta tillkomna i efterhand.

Green Mass eller Hildegard Mass som var arbetsnamnet skrevs 2019. Sedan dess har jag skapat flera andra verk. Trögheten eller svårigheten att komponera är paradoxen. Vad som hindrar oss är vad som driver oss. Svårare än så kan det aldrig vara.